

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR : PETRE BORȘ

APARE ODATĂ PE
SEPTĂMÂNĂ

PROPRIETAR : I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an 30 Lei
Pe 6 luni 16 „
Pe 3 luni 8 „

Studentii plătesc pe jumătate
Pentru străinătate se adaugă portul

Pentru inserții și reclame a se adresa la administrație

REPRODUCȚIA INTERZISĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUCURESCI

91, — Oheul Dâmboviței — 91.
Vis-a-vis de Palatul Justiției

Un număr vechi 2 Lei

Cine primește două numere consecutive din acest ziar se consideră ca abonat.

Cu acest număr distribuim abonaților noștri tabla de materii pe anul 1895.

Această tablă fiind un adevărat repertoriu juridic ea se vinde celor neabonați pe prețul de 5 lei.

SUMAR

Câte-va cuvinte, asupra libertății individuale, *discurs rostit de d. C. D. Ștefu, procuror de secțiune la Curtea de Apel din Craiova.*

Jurisprudența română:
Înalta Curte de Casație, secția II : Panait Cocoli cu State Genescu, C. Dănescu și D. Chindilidis.

Idem : Ad. Stern cu I. Mihalcea-Vrânceanu.

Curtea de Apel din Galați, secția II : Gh. Hristu, Zinca D. Adam, Despina Christescu, Hristu Gh. Vasiliu și N. Gh. Vasiliu, Primăria București, Anton Tănăsescu personal și reprezentând pe soția sa Alexandrina și Dimitrie Staicovici cu Mihail Constantinescu.

Informațiuni.

CĂTE-VA CUVINTE

ASUPRA

LIBERTĂȚII INDIVIDUALE

La Curtea de apel din Craiova, cu ocasiunea redeschiderii Curții pe anul judecătoresc 1896—1897, discursul de deschidere a fost pronunțat de d-l procuror de secțiune C. D. Ștefu. D-sa a tratat foarte bine cestiunea atât de arzătoare a libertății individuale.

Această cestiune fiind de o importanță netăgăduită, ne facem o plăcere a comunica cititorilor noștri frumosul discurs al d-lui Ștefu.

Iată acel discurs :

Domnule Prim-Președinte,
Domnule Președinte,
Domnilor Judecători,

Cu ocasiunea redeschiderii acestui an judecătoresc și pentru a satisface dispozițiunile art. 136 din legea

de organizare judecătorească, subiectul ce am ales a trata înaintea D-voastră este : *Câte-va cuvinte asupra libertății individuale.*

Un sentiment ce se naște o dată cu omul, ne spune că avem dreptul de a trăi și a fi fericiți. Dar ca să putem să ajungem la realizarea acestui scop, trebuie ca omul să se poată bucura de dreptul de libertate. Fără libertate, omul trăiește cum a trăit și omul primitiv și omul în sclavie, fără libertate nu poate fi fericire. Orî-ce atingere adusă stărei de libertate, este o atingere adusă existenței omului și sentimentelor sale. A tăgădui omului libertatea, e a-l tăgădui personalitatea, ființa sa. Recunoașterea dar a libertății, este un drept și rațional și obligator.

Inspirați de aceste idei savanții și filosofi au susținut că omul se naște liber, și se naște cu dreptul de a dispune de persoana sa, după cum înțelege mai bine și mai util, ast-fel în cât să fie posibil și existența altor oameni, pe lângă dînsul.

De unde decurge că omul are dreptul să se asocieze cu alți oameni, a da unora din ei putere spre a-l conduce, a determina condițiunile și limitele cum să se exercite această putere, a da acestei puteri forma cu care o cred ei cu cale și în fine a-l modifica și forma și condițiunile orî când interesele cer.

Dreptul de a se întruni cu alți oameni, de a-și exprima cugetarea prin scris și prin grai, de a fi în fine egal cu ceilalți oameni înaintea legilor ce și dă o societate, toate aceste sunt consecințele naturale, logice ale libertății.¹⁾

Câte suferințe, și chinuri nu a îndurat omenirea până să înțeleagă aceste noțiuni pe cari marii cugetători și filosofi le proclamați.

Poporul cerea revendicarea acestor drepturi. Dar tiranii și despoții nu voiați cu nici un chip să recunoască poporului, drepturile sale și nici să cedeze ceva dintr'însele. Atunci, câte resbele nu au fost pentru cre-

¹⁾ Alexis de Tocqueville. *De la Democratie en Amerique*

dințele religioase, câte lupte și măceluri pentru libertate și dreptul la muncă.

În curs de secole, omenirea a fost împărțită în două clase: oameni de sus și oameni de jos. Cei d'întîi despărțiți în aristocrație și preoțime aveau numai drepturi: ei usau de toate libertățile și abusa de toate ilegalitățile, iar cei din urmă, poporul, avea numai datorii de îndeplinit pe pământ, trebuia să lucreze și să producă, ca să se desfete nobilimea și preoțimea cu munca lui.

Istoria evului mediu e mărturie că omenirea căzută în nesimțire era dată moștenire cător-va privilegiați de soartă.

În secolul trecut numai s'a deșteptat și a înțeles că drepturile sale sunt imprescriptibile și se nasc o dată cu omul, convingându-se tot într-o vreme că puterea Regilor nu vine de la Dumnezeu, după cum se susținea și s'a crezut atât amar de timp; ci toată această putere stă în mîna lor, în suveranitatea poporului.

Ideile de libertate și egalitate pătrunseră în toate părțile. Lupta era determinată și trebuia să înceapă. Asupriții se răsculară contra asupritorilor și poporul era cel asuprit. Pentru el nu era justiție. De la demnitățile statului, el era cu totul depărtat. Plîngerile lui erau neascultate. Nevoile lui nebagate în seamă.

Revoluțiunea franceză a proclamat drepturile imprescriptibile și naturale ale omului. Această revoluțiune a regenerat spiritele și a avut puterea să schimbe fața lumii întregi.

Cu toate acestea despotismul nu a fost nimicit de tot, căci din când în când ridică capul și după câțiva ani de la revoluțiunea din 1789 se ved din nou persecuțiuni și torturi în paguba libertății.

Când instituțiile unei țări nu mai corespund la cerințele timpului, e natural ca națiunile să caute a se desface de acele instituții. Iată scopul revoluției de la finalul secolului al XVIII.

Revoluțiunea franceză nu a fost ceva întâmplător, un fapt fără țință și fără socotință, ci a fost rezultatul final al unei frământări și adânci cugetări ce coprinsese spiritul savanților și filosofilor mai bine de un secol.

Becaria și Alfieri statorniceau bazele libertății individuale, primul în opera sa: *des delits et des peines* rezolvase problemele dreptului criminal; cel de al doilea în remarcabilul său tratat, *la Tyrannie*, apăsese cu o mare energie libertățile publice.

După ei Montesquieu, Diderot, Voltaire, Rousseau, D'Alembert și Condorcet proclama în termeni energici, datoriile și drepturile omului, ajutați de *Dupaty* și *Servan*, doi iluștri magistrați cari și ei luptau în sfera lor pentru apărarea libertăților publice și pentru căștigarea garanției libertății individuale.

În mijlocul acestui concert de silințe și mari lupte pentru zdrobirea abuzurilor unei puteri despotice ce se ivia peste tot local, și pentru înțemeierea și consacarea drepturilor omului, două voci au atras mai mult atențiunea tuturor și au escitat admirațiunea lumii — a lui Montesquieu și Rousseau.

Ei sunt acei cari au formulat marile principii ale dreptului constituțional și cari au pus adevăratele baze ale garanției libertății individuale, în *Pesprit des lois* și *le contrat social* ¹⁾.

Când statele generale se reuniră la 1789, fle-care simțea că venise timpul să se reformeze legislația penală și fle-care arăta dorința să asigure libertatea individuală.

Nefericitul rege Ludovic al XVI îndemnat chemă statele generale a se pronunța asupra acestei importante chestiuni și asupra nevoilor timpului.

Adunarea constituantă se adună și aprobă, dând satisfacție și Regelui și nației.

Revoluția dărâmasse Bastilia. Teroarea care urmă înființase ghilotina.

Din fericire și una și alta s'au potolit. Totul s'a liniștit.

Declarațiunea drepturilor omului triumfă.

De atunci garanția libertății individuale, cu toate luptele mari și crâncene întâmplăte, în urmă și atingerile ce i s'a mai adus în diferite timpuri, a fost recunoscută și stabilită în toate constituțiunile ce și-a dat Franța de atunci până în prezent.

Ași fi dorit să ne ocupăm de starea libertății individuale, la popoarele vechi și să vedem dacă o găsim la ele, asemenea doream a arăta starea libertății individuale în Statele-Unite, Anglia, Franța, Belgia și apoi să trec la țara noastră, dar cum această lucrare e voluminoasă și cere timp mult, într-o solemnitate ca cea de față, nu se poate face; mi veți da voce să trec direct la România.

Să ne ocupăm cu starea libertății individuale în România.

Orî-cât ar voi cine-va să resloiască istoria trecutului nostru, e cu neputință a găsi ceva relativ la libertatea individuală.

În timpul d'întîi ce urmă după descălecarea țării era considerată ca proprietate a Domnului, poporul era robul său, averea poporului era averea Domnului și cu atât mai mult, era averea Domnului și ceea ce se aduna dupe la locuitori sub titlu de dări. Pe acele timpuri nu era deosibire între averea personală a Domnului și a țerei.

Neesistând nici principiul separațiunei puterilor, Domnul avea și dreptul de a judeca și a osândi la moarte când vrea și cum vrea. Osânda o pronunța în divan, une-ori trecea cu vederea și divanul ²⁾.

Această stare de lucruri nu a luat nici o modificare în cursul vremilor în ceea ce privește dreptul natural al omului.

Românul tot-d'a-una cu sabia în mână era silit de invasiunile barbarilor cari năvăleau în țară să lupte pentru a-i respinge și să lupte mereu pentru conservarea limbei și naționalității sale. El nu avea timpul să se gândească la sine și la liniștea traiului său.

Libertatea individuală era lăsată la arbitru Domnului.

¹⁾ Decourteix. La liberté individuelle.

²⁾ A. D. Xenopol, Istoria Românilor (6 vol.).

nului. Cine nu-și aduce aminte de acele timpuri, când un gest al Domnului Vlad Țepeș era suficient pentru ca cine-va să fie aruncat în temniță și omorât.

Vom cerceta și alte date importante, din istoria noastră asupra acestei cestiuni.

Timpul Domniei lui Matei Basarab în Muntenia și a lui Vasile Lupu în Moldova e important, pentru că acești Domni, în timp de pace, se întreceau unul pe altul cu înădălnirea lucrurilor folositoare țerei.

Așa, Matei Basarab la 1642 întemeiază o tipografie la mănăstirea Govora, zidită de el, unde tipărește o pravilă mică și alta mare, spunând că *regulează judecățile și da dreptății un curs regulat*, ceea ce până aci nu era.

Vasile Lupu în Moldova face asemenea, la 1646 înființează la trei Erarhi o tipografie și tipărește o pravilă a sa.

Fără îndoială că înainte de acești Domni au existat norme și principii de drept care se aveau în vedere la hotărîrea dreptății între oameni, dar se vede că nu erau scrise. Consultând aceste pravile se ved pedepse foarte aspre, *arderea de viu — moartea*. Dreptul omului la libertate era desprețuit.

În epoca Domnilor Fanarioți, în această epocă de progres și de regenerare a statului românesc, după cum pretind unii scriitori, susținând că *noțiunea de stat face un pas înainte în această epocă și instituțiunile țerei iau forme mai determinate*, eu găsesc că omul a fost tratat în mod cel mai barbar pentru îndeplinirea chiar a dărilor sale către stat, căci iată cum d-l A. D. Xenopolu în cursul său de istorie, sease volume, ne descrie modul cum se strângeau birurile pe acele vremuri:

«Birurile se strângeau dupe la locuitori închidându-se bărbații și femeile în cosare, încercându-i cu fum de gunoii și de ardei ca să dea bani, nedându-le de mâncare, legându-i cu mâinile îndărăt și bătându-i cu bicele până la moarte, ținându-i cu picioarele goale ceasuri întregi în zăpada geroasă.

În privința administrațiunei politice s'a continuat trecutul cu toate relele, nedreptățile, atrocitățile și suferințele.

Când lucrurile se petreceau astfel, când chinurile și suferințele poporului erau la culmea disperării, această epocă se poate numi cu drept cuvânt epoca de umilință și de degradare a neamului românesc și a ființei umane și nici cum nu ved că aceasta este o epocă de progres din punctul de vedere al dreptului public.

În timpul Domniei lui Caragea în Muntenia și a lui Scarlat Calimach în Moldova, ultimii Domni Fanarioți, pun de fac câte un cod în principatul lor: ca pedeapsă găsim bătaia și casna și ca mijloc de informație tot bătaia și casna.

Când dar bătaia și casna erau recunoscute prin legi, *de libertate nu putea fi vorba*.

În timpul lui Tudor începe renașterea României, ideile Revoluțiunei franceze care străbătuseră în toate părțile, pătrund și la noi. Cuvintele Libertate, Egalitate și Fraternitate răsunau peste tot, dar nu erau sprijinite de legi.

Se prelinde însă, că regulamentul organic dat Munteniei la 1831 Iulie și Moldovei la 1832 Ianuarie a des-

ființat tortura și bătaia ce exista pe acele timpuri și a stabilit pentru prima oară în România protecțiunea și garanția libertății individuale.

D-l Disescu, profesor de drept constituțional la facultatea din București, împărtășește această idee.

În cât privește desființarea torturei și a bătaiei, în principiu e adevărat, dar în fapt, a rămas până mai deunăzi, și chiar intrase în obiceiul țerei.

Vodă Știrbei voind să dea Dorobanților un steag, după ce Mitropolitul sfințește steagul, la acea solemnitate Vodă rostește o alocuție și la fine adresându-se Dorobanților le zice: «Vă iau biciul și vă dau steagul».

Să vede că biciul le plăcea mult și Dorobanților în acele vremuri; căci la auzul acelor cuvinte, se zice, că fie-care din ei s'au uitat pe furiș să vadă dacă nu cum-va li s'a luat biciul ce-l purtau atârnat după gât).

Multă vreme bicele au rămas pe față în mâinile agenților puterii publice.

Pentru prima oară, este adevărat, că sub regulamentul organic, se născuse ideea de stat sub concepția modernă, și dacă Regulamentul organic era un progres simțitor făcut asupra stării anterioare; în multe dispozițiuni însă era absolut înapoi, neținând seamă de aspirațiile și nevoile omenesii.

Nu știu pe ce se bazează d-l Disescu când afirmă că pentru prima oară regulamentul organic a stabilit principiul libertății individuale.

Regulamentul organic nu recunoscă în mod formal nici principiul libertății individuale, nici principiul egalității. Boerii trăgeau toate foloasele, poporul ducea toate poverile. Aceste foloase se da boerilor ca să le suferă cumplitul lor despotism.

Și cine se putea aștepta să fie alt-fel când scim că regulamentul organic este opera străinilor, și într-o țară liberă constituția ei nu trebuie să vie de la străini.

Regulamentul organic a ținut loc de constituție și lege fundamentală în țară timp de 27 ani.

Câte atingeri nu s'au adus libertății individuale.

A fost un timp când de la o oră încolo nimeni nu putea să mai circule pe stradă de cât în virtutea unui bilet de liberă circulație dat de poliție sau însoțit de cutare sau cutare persoană și atunci priveghiați de poliție.

Nici în legiurile lui Barbu Știrbey în Muntenia și a lui Gr. Ghica în Moldova nu găsim nici o dispozițiune pentru garantarea libertății.

Convenția din Paris semnată la 7/10 August 1858 a dat țerei pentru prima oară o asigurare temeinică, recunoscând principiul libertății și garantând libertatea individuală.

În art. 46 alin. 3 dispune astfel:

«Libertatea Moldovenilor și Muntenilor va fi garantată.

Nimeni nu va putea fi poprit, arestat sau urmărit de cât conform legii».

Această convenție constituțională, de și nu recunoscuse tot ce ceruseră Românii, cu toate acestea toți au fost mulțumiți de noua întocmire ce le o dedese cele șapte puteri, mai ales că prin ea se garanta libertatea

*) D-l Petre Grădișteanu, în «O reformă urgentă», narează acest fapt, spunând că a fost față.

individuală, ea era așezată pe baze mai democratice și mai liberale; a avut putere câțiva ani.

În timpul domniei lui Alexandru Ion I, sub statut, se înzestrează țara cu cele mai multe legi trebuincioase. În legile penale se pune principiul libertății individuale, ceea ce lipsea sub convenția din Paris.

Acest Domn inspirat de idei democratice și liberale, în ziua de 2 Mai 1864 desființează claca, o rămășiță a timpurilor trecute și face 3 milioane de Români proprietari pe pământul muncit de ei și de părinții lor, liberând ast-fel brațele și munca țaranului român. Acest fapt după mine constituie o îndrumare spre libertate.

Și nu trece de cât doi ani de la acest mare act și la 1866 pentru prima oară poporul român și dă singur o constituțiune democratică și liberală, despre care raportorul ei în cameră, d-l Aristide Pascal într'un elan al cuvântărilor sale a zis că: *este un monument ridicat viitorului.*

Legiuitorii constituanței gândindu-se la recunoașterea drepturilor omului prin art. 13 care formează *habeas corpus* al României a garantat libertatea individuală în modul cel mai temeinic posibil.

Să arătăm aci cum acest *habeas corpus* al României este edictat în art. 13 din constituție:

«Libertatea individuală este garantată.

Nimeni nu poate fi urmărit de cât în casurile prevăzute de lege.

Nimeni nu poate fi poprit sau arestat, afară de cazul de vină vechiată, de cât în puterea unui mandat judecătoresc motivat și care trebuie să fie comunicat la momentul arestării sau cel mult în 24 de ore după arestare».

Acest articol coprinde trei aliniate:

Primul aliniat stabilește principiul că libertatea individuală este garantată, celelalte două aliniate se ocupă cu garanțiile date libertății individuale.

Sunt două garanții:

1-a *Garanție*. Legiuitorii constituanței ne spun că calificarea legală a acțiunilor aparține legiuitorului; prin urmare acțiunile noastre nu sunt lăsate la voia și aprecierea judecătorilor. Cunoaștem dinainte ce e permis de lege și ce este oprit.

2-a *Garanție*. Consistă în necesitatea unui mandat judecătoresc, care să fie motivat, comunicat inculpatului la arestare sau cel mult în 24 ore după arestare, o excepție se face, *flagrantul delict*. Orice arestare în de afară de aceste garanții date de constituție, este o violare la libertatea individuală.

Pe lângă aceste garanții prevăzute de constituție mai sunt și alte garanții indirecte care asigură și ele cu multă eficacitate libertatea individuală.

Aceste garanții indirecte sunt:

1) Libertatea presei.

2) Libertatea tribunei.

3) Juriul.

4) Publicitatea debaterilor.

5) Responsabilitatea agenților cari exercită puterea publică.

6) Dreptul cel are fie-care cetățean de a se plânge direct la tribunal, pentru violarea libertății individuale.

Libertatea individuală coprinde în sensul cel ade-

vărat, libertatea omului, libertatea mișcărilor sale, libertatea cugetărei, libertatea diverselor manifestări ale acestei cugetări, libertatea conștiinței și libertatea religioasă.

Dar cum poate fi definită libertatea individuală?

În sensul cel mai larg, înseamnă exercitiul drepturilor inerente persoanei omului, inviolabilitatea, dreptul de a nu fi oprit de nici o forță.

În sens restrins înseamnă facultatea de a dispune de persoana sa și a obține protecție contra arestărilor ilegale, fie din partea particularilor, fie din partea autorității¹⁾. Găsim util a vă arăta aci cum se exprimă Benjamin Constant asupra libertății individuale.

«Libertatea individuală este ținta oricărei asociații umane, ea este baza moralei publice și private, înflorierea industriei, și are încă fundamentul ei în libertatea individuală. Fără această libertate nu poate fi, pentru oameni, nici pace, nici demnitate și prin urmare, nici fericire.... Când arbitriul lovește fără cercetare, pe oamenii ce-i sunt bănuți, această împrejurare nu atinge numai pe individul ce este persecutat; această împrejurare atinge națiunea întreagă pe care o degradează cu desăvârșire.... Privim arbitriul sub punctul de vedere moral, întocmai cum privim maladia cea mai teribilă și cea mai contagioasă sub punctul de vedere fizic. Arbitriul este inamicul legăturilor domestice, căci sancțiunea acestor legături este speranța de a trăi împreună, de a trăi liberi ocrotiți sub scutul unei justiții chezoșuite. Arbitriul obligă pe fiu a privi cum se oprimă tatăl fără a putea să-l apere; arbitriul obligă pe soție a suferi în tăcere detențiunea bărbatului ei. Arbitriul silește pe amicii noștri a uita afecțiunile lor cele mai sfinte. Arbitriul este inamicul tuturor tranzacțiilor, prin care se dobândește prosperitatea popoarelor. Arbitriul depărtează creditul, distruge comerțul, lovește în orice securitate. Când un om suferă fără a fi recunoscut culpabil, atunci toți, cași nu sunt lipsiți de inteligență se pot crede, cu drept cuvânt, amenințați și densi. Când chezoșia libertății este suprimate, toate tranzacțiile sunt alinse, pământul este mișcat de cutremur, și, în acest cas nu procedăm de cât cu mare sfișală».

Numai puterea legii ne poate scăpa de arbitriul.

De aceea țările constituționale au ridicat libertatea individuală până la înălțimea principiului constituțional, sancționând și reglementând libertatea noastră cum a crezut mai bine spre a putea domni.

Libertatea domnește într'un stat când orice cetățean poate exercita, fără nici o piedică, întregimea drepturilor sale cari sunt civile publice și politice.

Totalitatea acestei libertăți se împarte în libertate civilă, libertate personală și libertate politică. Fiecare din aceste libertăți are semnificarea sa proprie, dar câte trele se coprind în libertatea individuală.

Și atunci libertatea considerată din punct de vedere cu totul general, reprezintă facultatea și putința ce are omul, de a exercita orice voință a sa legitimă. Voința trebuie să fie legitimă, căci libertate fără nici o limită nu se poate înțelege într-o societate bine organizată.

Se știe că în stare de sălbătăcie, libertatea individuală găsește stavilă în forța adversarului său.

¹⁾ D-l C. Disescu la cursul său de Dept Constituțional.

Iotr'o societate organizată voința noastră găsește hotarul acolo unde legea l'a așezat.

De unde urmează că libertatea noastră este reglementată și în interesul individului și în interesul societății¹⁾.

Dreptul constituțional ne arată întinderea libertății individuale, legitimitatea și importanța ei; dreptul pozitiv, adică legea penală, ne arată casurile în care nu mai suntem în marginele dreptului nostru, cu alte cuvinte am călcat peste drepturile corpului social sau am atins dreptul aproapelui nostru. Atunci legea penală ne arată și formele cum avem să fim urmăriți pentru faptele noastre spre a ne corige.

Pentru atingerea acestui scop justiția trebuie să domnească și domnesce având legi bune și depositari capabili.

Am zis că libertatea nu poate fi completă, nu poate fi absolută, și e greu a reglementa exercițiul libertății individuale. Așa fiind, ea trebuie să sufere restricțiuni. Și sunt mai multe feluri de restricțiuni ce se pot aduce libertății individuale, dar cea mai gravă este detențiunea provisorie ce se aduce în interesul justiției și a ordinii publice, și despre care ne vom ocupa.

(Va urma).

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE, SECȚIA II

Audiența de la 25 Iunie 1896

Președinția d-lui C. E. SCHINA, Prim-Președinte

Panaît Coceli, cu State Genescu, C. Dănescu și D. Chindilidis.

Poprire. — Dacă poprirea în materie comercială se regulează după codul de comerț sau după procedura civilă.

Competință. — Dacă tribunalele sunt competente să judece și afaceri civile și afaceri comerciale. — Dacă la tribunalele unde se află câte o secție specială de comerț celelalte secțiuni pot judeca afaceri comerciale.

Apel. — Dacă termenul de apel, în materie de poprire în virtutea unei creanțe comerciale, se regulează după codul de comerț sau după procedura civilă.

1) **Poprirea, fie în materie civilă, fie în materie comercială, se regulează după dispozițiunile procedurii civile.**

2) **În urma legii de organizare judecătorească din 1890, toate tribunalele au competența de a judeca atât afaceri civile cât și comerciale, și aceasta chiar la tribunalele unde se află o secție specială comercială.**

3) **Urmărirea și poprirea, având a se regula după dispozițiunile procedurii civile ori cari ar fi natura creanței, termenul de apel în contra sentințelor tribunalului în asemenea materie nu poate fi cel prevăzut de art. 896 din codul de comerț, chiar când urmărirea și poprirea se fac pentru o creanță comercială, ci acel prevăzut de procedura civilă.**

Decisiunea 154/96. — Casată în urma unei divergențe decisiunea cu No. 3/96 a Curței de Apel din Craiova, secț. I, dată în procesul dintre Panaît

Coceli cu State Genescu, C. Dănescu și D. Chindilidis.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier D. Cuculi.

S'a ascultat: d-l Em. Porumbaru avocatul recurentului Panaît Coceli în dezvoltarea motivelor de casare și d-l Barbu Ștefănescu-Delavrancea avocatul intimatului State Genescu în combateri lipsind cei-l'alți intimați.

Curtea deliberând,

Asupra motivelor de casare:

I) «Rea interpretare și rea aplicare a art. 56 și 865 cod. comercial, combinat cu art. 3 același cod, Curtea consideră ca afacere comercială o poprire făcută în mâinele celui de al treilea, pe simplul motiv că terțiul urmărit ar fi debitorul unei datorii comerciale, de și titlul în baza căruia se face urmărirea este de natură civilă».

II) «Rea aplicațiune a art. 896. c. comercial, violarea art. 899 același cod, și a art. 463 pr. civ., exces de putere. Curtea scurtează termenul de apel în materie de poprire în mâna celui de al treilea, de și aceste afaceri trebuie a se judeca după regulile ordinare ale dreptului comun, aplicându-mi o decădere de drepturi care nu este întemeiată pe nici un text de lege».

Având în vedere că din decizia Curței de Apel din Craiova supusă recursului rezultă că Dănescu și Chindilidis aveau a primi asupra unei vânzări de produse lui Coceli, încă suma de 10.000 lei, că State Genescu ca creditor al lui Dănescu și Chindilidis a cerut poprirea în mâinele lui Panaît Coceli debitorul debitorilor; Că judecându-se această afacere de tribunalul de Dolj, secția de Notariat și comercială, Coceli a făcut apel, și Curtea de Apel l' respinge ca tardiv, pentru că n'ar fi fost făcut în termenul de 30 zile prevăzut de art. 896 cod. comercial;

Având în vedere că această soluție Curtea de Apel din Craiova o întemeiază pe considerația că contractul de vânzare era prin natura sa comercială, că ori-ce contestațiune în privința acestui contract este atribuită tribunalului comercial conform art. 56 cod. com.; Că prin cererea de poprire se punea în discuția tribunalului existența sau neexistența unei obligații comerciale de care era ținut Coceli, către debitorii săi, și atât modul de a administra proba cât și de a judeca nu putea să se facă de cât de jurisdicția competentă, adică de tribunalul Dolj, secția de notariat și comercială, și de aceia și apelul nu putea fi de cât în termenul prevăzut de codul de comerț;

Considerând că codul de comerț pentru oprirea în mâinele celui de al treilea prin art. 899 trimite la dispozițiile din art. 456 și următorii ale codului de procedură civilă;

Că oprirea nu poate fi considerată și regulată de cât după dispozițiile procedurii civile chiar când partea interesată în cauză comercială sau pentru o creanță comercială vrea să urmărească și să poprească;

¹⁾ D-l Meitani. Studii constituționale.

Considerând că în urma legii de organizare judecătorească toate tribunalele au competența de a judeca atât afaceri civile cât și afaceri comerciale, că dacă la unele tribunale este o secție ce judecă de preferință cauze comerciale, aceasta nu esclude competența și celorlalte secții, ast-fel că dacă se urmărește și se poprește pentru o creanță comercială prin și la secția comercială, pentru acest motiv, nu se poate zice că procedura și termenele de apel ar trebui să fie acele ale codului de comerț;

Considerând că la o poprire și în mâinile celui de al treilea scopul principal este urmărirea și poprirea, și dacă pentru înlesnire pe lângă validarea poprirei se pune în discuție și existența creanței comerciale pentru care se face urmărirea și poprirea, natura acelei creanțe și chiar judecarea după mijloacele de probație ale codului de comerț nu pot să influențeze și să impună termenele de procedură prevăzute de codul de comerț, prejudicând pe toți, cari concură în această instanță a urmăririi și poprirei, fiind că judecarea asupra existenței creanței comerciale are a fi considerată ca un accesoriu;

Că urmărirea și poprirea având a se regula după regulile procedurii civile ori cari ar fi natura creanței, termenul de apel contra sentinței tribunalului nu poate fi acel prevăzut de art. 896 cod. de comerț, ci acel al procedurii civile; Că Curtea de Apel judecând ast-fel, motivele sunt întemeiate și acea decizie are a fi casată.

Pentru aceste motive, Curtea casează.

Audiența de la 25 Iunie 1896

Președinția D-lui C. E. SCHINA, Prim-Președinte

Ad. Stern cu I. Mihalcea-Vrânceanu.

Faliment. — Dacă actele făcute în urma sentinței declarative de faliment sunt nule. — Dacă această nulitate poate fi invocată numai de creditorii săi și de falit.

Toate actele făcute de falit în urma pronunțării sentinței declarative de faliment sunt nule.

Nulitatea acestor acte însă este creată în favoarea creditorilor nu a falitului, ast-fel că nu poate fi invocată de cât de creditorii nu și de falit.

Decisiunea 155/96. — Casată în urma unei divergențe sentința trib. Ilfov, secția comercială cu No. 103/96 dată în procesul dintre Ad. Stern cu I. Mihalcea Vrânceanu.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier Gr. M. Buiuciu.

S'a ascultat: d-l B. Cernea avocatul recurentului Ad. Stern în dezvoltarea motivelor de casare și d-l D. Ghebăi avocatul intimatului I. Mihalcea Vrânceanu în combateri.

Curtea deliberând,

Asupra motivului II de casare:

«Esces de putere, violarea art. cod. comercial și a principiului că nulitatea actelor făcute de falit este creată în interesul masei credale și în contra falitului, iar nu în favorul și interesul său».

Având în vedere că din dosar rezultă că A. M. Stern a chemat în judecată pe I. Mihalcea Vrânceanu pentru a-i plăti o cambie de 1000 lei, subscrisă în favoarea sa, pe când Mihalcea se afla în stare de faliment;

Că judecătorul de pace No. 1 din București prin cartea de judecată No. 2473 din 23 Martie 1896 dând câștig de cauză lui Stern, și Mihalcea făcând apel, tribunalul Ilfov, secția comercială, prin sentința No. 103/96 supusă recursului, a declarat cambia nulă, după punerea falitului, că fiind semnată de dânsul după ce se pronunțase sentința care îl declarase în stare de faliment;

Văzând art. 724 cod. comercial;

Considerând că prin acest articol se declară nule toate actele făcute de falit, din ziua pronunțării sentinței declarative de faliment, însă această nulitate nu este creată în favoarea falitului, ci în favoarea creditorilor săi, și dar după principiul pus în art. 736 din pr. civilă, numai dânsul o pot invoca;

Că, în specie, tribunalul declarând nulă cambia, pe motiv de incapacitate, invocată de falit, a rău interpretat citatele articole și dar mijlocul de casare este întemeiat.

Pentru aceste motive Curtea casează.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI, SECȚIA II

Audiența de la 18 Februarie 1896

Președinția d-lui M. POENARU BORDEA, Președinte

Decizia No. 16

Gh. Hristu, Zînea D. Adam, Despina Cristescu, Hristu Gh. Vasiliu și N. Gh. Vasiliu, Primăria București, Anton Tănăsescu personal și reprezentând pe soția sa Alexandrina și Dimitrie Stăncovici cu Mihail Constantinescu.

Apel. — Care este termenul de apel în contra sentințelor tribunalului. — De când curge acest termen. — Dacă se face vre o distincțiune între cazul când a fost dată contradictoriu și între cazul când a fost dată în lipsă. — De când curge termenul de apel în contra sentințelor date asupra opoziției, și dacă și aici se face vre o distincțiune între cazul când opoziția a fost respinsă pentru vre-un incident de procedură sau când a fost respins în fond.

Mandat. — Dacă mandatarul are drept de a face apel când în mandat se dice în termeni generali că are drept de a face acțiuni, opoziții, recurs, transacțiuni și ori ce pentru susținerea drepturilor mandatarului.

Opoziția. — Dacă opozițiunea trebuie justificată.

Opoziția. — Dacă dreptul de opoziția este acordat numai părții care a fost absentă în instanța sa și a celeia care fiind prezentă în instanță, n-a pus concluziuni în proces.

1) Termenul de apel, în contra hotărârilor date de tribunal în prima instanță este de două luni, și acest termen începe a curge de la comunicarea deciziei sentinței a fost dată contradictoriu, și de la data expirării termenului de opoziție când sentința a fost dată în lipsă.

Termenul de apel, în contra sentințelor date asupra opoziției, curge din ziua respingerii opoziției când opozițiunea a fost respinsă de tribunal fără a intra în judecata fondului procesului, de exemplu când se respinge opozițiunea ca nesustținută,

și de la comunicare când opozițiunea a fost respinsă în fond.

2) Când procuratorul este autorizat de mandatele său, în mod general, de a intenta proces, a face opoziții, recurs, a transige și în fine a face totul pentru câștigarea drepturilor mandantului, rezultă implicit că mandatarul are și dreptul de a face apel.

3) Cererea de opoziție trebuie să cuprindă mijloacele pe care se bazează opoziția, și numai dacă aceste mijloace se vor găsi justificate de judecată, opoziția va fi admisă.

4) Dreptul de opoziție este deschis nu numai pentru partea care nu a fost prezentă la înfățișare, dar și pentru aceea care fiind prezentă în instanță n'a luat din ori ce motiv, concluziuni în proces.

In ori ce caz însă opozițiunea trebuie justificată.

S'a ascultat: d-nul G. Urlăteanu avocatul d-lor Gh. Hristu, Zinca D. Adam, Despina Hristescu, Hristu Gh. Vasiliu, și N. Gh. Vasiliu, d-l Al. Antimescu, avocatul Primăriei București, d-nul Gh. Grădișteanu și Profiriu avocații d-lor Anton Tănăsescu și Alexandrina Tănăsescu, d-l Ion B. Constantinescu avocatul d-lui Dimitrie Staicovici toți în espunerea motivelor de apel și d-l Mihail Constantinescu în persoană în combateri.

Curtea deliberând.

Având în vedere că în urma deciziunei Înaltei Curți de Casație, secția I No. 151/95 prin care s'a casat cea cu No. 42/93 a Curții de apel din București secția III.

Această Curte este chemată a se pronunța asupra opoziției făcută de Gh. Christu în calitate de procurator al Zinchei D. Adam, Despina Christescu, Christu G. Vasiliu și Nicu G. Vasiliu, în contra deciziunei Curții din București No. 127/92.

Având în vedere că incidentul ridicat în prealabil de intimați acela că apelul făcut în opoziție este tardiv;

Având în vedere susținerile părților asupra acestui incident;

Având în vedere că motivul pentru care intimații pretind că apelul este tardiv, este că prin sentința apelată s'a respins opoziția apelanților, și în asemenea caz conf. art. 319 din pr. civ. termenul apelului curge de la pronunțare;

Având în vedere că dupe art. 318 pr. civ. termenul de apel este de 2 luni și acest apel curge de la comunicare, dacă sentința a fost dată contradictoriu, și de la data expirării termenului de opoziție, dacă sentința a fost dată în lipsă;

Având în vedere că dupe articolul 319 aceeași procedură, dacă se face opoziție la tribunal și cererea de opoziție a fost respinsă atunci termenul de apel curge din ziua respingerii opozițiunei;

Având în vedere că scopul legiuitorului când a prescris termenul de apel de două luni de la comunicare, este ca partea să aibă timp a studia motivele sentinței

și actele prezentate la tribunal, pentru ca să vadă dacă trebuie sau nu să facă apel;

Că consecuent acestui sistem legiuitorul prin art. 319 a prevăzut că în casurile în care cererea de opoziție se respinge, atunci termenul de opoziție să curgă de la data sentinței de respingere;

Că prin această respingere a cererii de opoziție legiuitorul a înțeles atunci când tribunalul a respins opoziția fără a intra în judecata fondului procesului, de exemplu când o respinge ca nesustinută, și aceasta pentru motivul că partea nu avea ce motive și ce acte să studieze pentru a se determina dacă trebuie sau nu să facă apel;

Că prin urmare ori de câte ori tribunalul în urma unei opozițiuni să pronunțe chiar asupra fondului procesului atunci motivele sentinței trebuiesc comunicate părții și termenul de apel nu mai este acel de la art. 319 ci acel ordinar prevăzut în art. 318 adică de la comunicare;

Considerând în specie că prin sentința atacată cu apel a tribunalului Ilfov s'a respins acțiunea apelanților pe motiv că ei nu a dovedit calitatea lor de succesor a lui H. Nicolau, în care reclamă;

Că ast-fel fiind tribunalul prin sentința apelată s'a pronunțat chiar asupra fondului procesului și în asemenea cas, termenul de apel este de la comunicarea sentinței iar nu de la pronunțare și de la comunicare până la facerea apelului n'a trecut 2 luni.

Pentru aceste motive, respinge incidentul ridicat de intimați și consideră apelul ca făcut în termen.

D. președinte M. Poenaru Bordea și D. consilier G. Tanoviceanu au rămas de părere că apelul este tardiv, că textul art. 319 pr. civ. nu face nici o deosebire între casurile în care opoziția este respinsă în fond sau pentru mijloace de procedură. Acest text spune categoric că dacă opoziția se respinge, termenul de apel curge de la respingerea opoziției;

Că de alt-mintrelea nu este nici o rațiune de a face distincțiune între casurile în care opoziția se respinge în fond de cele-lalte casuri, căci dacă este adevărat că respingerea în fond a opoziției avea consecință curgerii termenului de la comunicare și aceasta în scopul ca partea să poată studia motivele respingerii, partea se găsește în aceeași necesitate și atunci când opoziția i se respinge pentru vre un alt motiv de procedură cum este de exemplu tardivitatea ori lipsa de calitate, motive pe care partea căreia i s'a respins opoziția are tot interesul a le cunoaște, și prin urmare și în acest caz ar trebui ca ele să îi fie comunicate, deci nu poate face distincțiune între casurile în care opoziția se respinge în fond de acele în care se respinge pentru motivele de formă;

În privința unui alt incident ridicat de intimați nu au contestat dreptul lui Christu de a face apel prin d-l avocat Grădișteanu.

Curtea deliberând,

Asupra incidentului ridicat de d-l avocat al intimaților Tănăsescu, acela că Gh. Christu nu are procură de la Zinca D. Adam, Despina Hristescu, Christea G. Vasiliu și Nic. Gh. Vasiliu, de a face apel în contra sentinței trib. Ilfov.

Având în vedere că prin procura prezentată astă-zî autenticată de judele ocol. III. București la No. 139/87, G. Christu e autorizat de mai sus arătații săi mandanți, în mod general de a intenta proces, a face opoziție, recurs, și a transige, în fine a face totul pentru câștigarea drepturilor numiților mandanți, în succesiunea pentru care să judecă astă-zî;

Având în vedere că din termenii acestei procuri rezultă implicit că Gh. Christu avea și dreptul a face apel.

Pentru aceste motive, respinge incidentul ridicat de intimat și consideră că apelul este bine făcut prin mandatarul Gh. Christu;

D-l consilier G. Tanoviceanu a fost de părere că procura nu dă dreptul mandatarului de a face apel, prin urmare din acest punct de vedere să se respingă apelul;

În privința unui alt incident ridicat de d-l avocat Grădișteanu.

Curtea deliberând,

Având în vedere că în urma decisiunii înaltei Curți de casație, secția I, No. 151/95, această Curte este chemată a se pronunța asupra opoziției făcută de G. Christu, în calitate de procurator a Zinchei D. Adam, Despina Christescu, Christ. Gh. Vasiliu și Nic. Gh. Vasiliu, în contra decisiunii Curței de apel din București, secția III, No. 127/92, prin care li s'a respins ca nesusținut apelul contra sentinței trib. Ilfov;

Având în vedere cererea intimaților de a se respinge opoziția ca inadmisibilă, și în ori-ce caz ca nejustificată;

Considerând că după art. 154 din pr. civ. partea condamnată în lipsă are dreptul de opoziție, însă cererea de opoziție va cuprinde mijloacele pe care se bazează opoziția și numai dacă aceste mijloace se vor găsi justificate de judecată opoziția va fi admisă;

Considerând că din copriinderea acestui articol combinat cu dispozițiunile art. 148 pr. civ. rezultă că dreptul de opoziție este deschis nu numai pentru partea care nu a fost prezentă la înfățișare, dar și pentru aceia care fiind prezentă în instanță, dintr'un motiv sau altul nu a luat concluziuni în proces, dar în tot cazul ca să justifice motivele;

Considerând în specie, că din decisiunea opoasă se dovedește că Gh. Christu mandatarul apelanților a răspuns la apelul nominal în ziua când s'a dat decisiunea, care a declarat că nu are avocat și nu a pus nici o concluziune;

Că ast-fel fiind oponenții de și prezenți prin mandatarul lor, dinaintea Curței atunci când s'a dat decisiunea opoasă, însă întru cât și ei nu au luat concluziuni în instanță, au dreptul a face opoziție, rămâne însă să o justifice;

Considerând că în justificarea opoziției ei au invocat faptul că pentru ziua de 19 Maiu când s'a dat decisiunea opoasă avea ca avocat pe d-l Arion, la care se găsesse și actele procesului, d-l Arion însă având la tribunalul din Craiova un proces de hotărnicie în ziua de 20 ale acelei luni a fost nevoit să se ducă la Craiova cu o zi mai înainte spre a studia actele, și din această cauză nu s'a putut prezenta în ziua de 19 la Curtea din București;

Considerând că mai întâi, oponenții nu au adus nici un act din care să se dovedească că în adevăr pentru ziua de 19 Maiu 1892, avea avocat pe d-l C. Arion și din dosarul cauzei rezultând din contră că dâșii la o precedentă înfățișare avea de avocat pe d-l Urlățeanu, simpla lor afirmare de azi nu constituie o dovadă a faptului alegat de dâșii;

Considerând că chiar dacă în fapt ar fi exact că d-l Arion a fost angajat ca avocat al oponenților pentru ziua de 19 Maiu totuși chiar oponenții afirmă că acest domn avocat a avut alt proces în ziua de 20 Maiu acel an, ast-fel în cât, dacă absența avocatului ar justifica opoziția clientului, trebuie ca însăși absența avocatului să fie justificată și cu mijloacele de transport de care se dispune azi, un avocat, care voește să pledeze, se poate înfățișa într'o zi la o instanță judecătorească din București și a doua la cea din Craiova, afară de casuri de forță majoră, cari, în speță, n'au fost măcar invocate că ar fi existând;

Că ast-fel fiind opoziția este nejustificată și ca atare urmează a se respinge;

Că deci d. avocat al apelanților a cerut în cele din urmă amânarea procesului spre a completa dovada pentru justificarea mijloacelor de opoziție, însă o asemenea cerere nu este admisibilă pentru că mai întâi nu s'a articularat ce fel de dovezi sunt acele ce voiește a aduce spre a se vedea dacă ele pot să fie primite sau nu, dar apoi și în tot cazul părțile sunt datoare să se prezinte la judecată cu toate dovezile de care cred că are nevoie și prin urmare azi nu se poate acorda termen pentru a aduce alte dovezi de cât acele precedente.

Pentru aceste motive și văzând art. 140 și 146 pr. civ. în privința cheltuelilor de judecată cerute de primărie și soții Tănăsescu.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge opoziția.

INFORMAȚIUNI

Prin înaltul decret cu No. 3685 din 21 ale currenței luni, d-l Anton Nenoveanu, licențiat în drept al facultății juridice din Paris, actual grefier la Înalta Curte de Casație și Justiție, a fost înaintat pe ziua de 1 Octombrie în postul de prim-grefier pe lângă acea Curte, în locul d-lui C. Christescu, care a demisionat pentru a-și regula drepturile la pensiuine.